

עבודת השם

כרלת "יתרו"

מאיר מפרמישלאן ז"ל לגאון ר' שלמה קלוגר ז"ל מברודי, שרצונו להתראות איתו, ונתוועדו שניהם בכפר אחד הסמוך לזלוטשוב. כאשר באו לאותו כפר התאכסן הצדיק ר' מאיר בבית אחד, והגאון מהרש"ק בבית אחר. שלח הצדיק ר"מ את ר' מאיר בבית אחד, והגאון מהרש"ק בבית אחר. שלח הצדיק ר"מ את הגבאי שלו לשאול את הגאון מהרש"ק שיאמר על פי דין תורה, מי מהם צריך לילך להקדים שלום לחברו, מאחר ששניהם כאן אורים. השיב הגאון, כי על פי התורה צריך הצדיק ר' מאיר ללכת להקדים לו שלום. עשה כן הצדיק והלך לקבל פני הגאון. אחר כך שאל ממנו למקורה של הלכה זו, והשיב הגאון: דבר זה מקורו בתורה "ויצא משה לקראת חותנו וישאלו איש לרעהו לשלום" (שמות יח, ז) ופירש רש"י, וכן הוא במכילתא "מי הקרוי איש? זה משה". והנה שם במדבר היו שניהם, משה ויתרו, בדרך, ומה הקדים משה לשאול לשלום יתרו? כסבור אני, מפני שיתרו הלך מרחק רב ממדין ועד הנה, ומשה הלך דרך קצרה, לכן שאל משה תחילה בשלום יתרו. ובכן אני נסעתי מרחק רב מברודי, וכבודו נסע רק איזו פרסאות מעירו, על כן מגיע לי שלום קודם. (סיפורי חסידים).

"וישלח משה, את-חותנו; וילך לו, אל-ארצו." (יתרו יח כז) כתוב במדרש אגדה מכאן שכל המצטער בצער צבור זוכה ורואה בנחמת ציבור. ויתרו לא היה בצער ציבור, לא זכה בנחמתו. ואיזו נחמה? זו מתן תורה, ולכן משה שלח את חותנו, ע"כ. כעין זה כתוב במדרש פסיקתא דרב כהנא (פיסקא יב בחדש השלישי) על הכתוב "בחוודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים" (שמות יתרו יט א). מה כתיב למעלה מן הענין? פרשת יתרון מה שהוא מלמד את משה "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים וגו'" (שם יח כא) ואחר כך "וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו" (שם, כז) ואחר כך "בחוודש השלישי" (מתן תורה) אמר שלמה "לב יודע מרת נפשו" (משלי יד י) לפיכך "ובשמחתו לא יתערב זר" אמר הקדוש ברוך הוא ישראל היו משועבדים בטיט ולבנים במצרים, ויתרו ישב בתוך ביתו השקט ובטח, ובא לראות בשמחת תורה עם בני? לפיכך "וישלח משה את חותנו", ע"כ.

"וישמע יתרו כהן מדין, חתן משה," (יתרו יחא) מה שמועה שמע יתרו ובא? רבי יהושע אומר: מלחמת עמלק שמע ובא. רבי אלעזר המודעי אומר: מתן תורה שמע ובא. רבי אליעזר אומר: קריעת ים סוף שמע ובא. (זבחים קטז) לכאורה קשה: השמועה ששמע יתרו - קריעת ים-סוף - היא אותה שמועה שממנה "שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת", ומכל מקום עדיין זה לא מה ששיכנע אותו. רק אחרי שנוספה לזה שמועת "מלחמת עמלק" אז הוא בא. מה הוסיפה שמועת מלחמת עמלק שהיא זו שגרמה לו לבוא? עם ישראל עבר במהלך קיומו מלחמות רבות עם עמים רבים אך התורה נתנה דגש מיוחד למלחמת עמלק: "זכור את אשר עשה לך עמלק" (דברים כה, יז), "מחה תמחה את זכר עמלק" (שמות יז, יד). הדגשה יתרה זו של התורה באה ללמדנו שעמלק זוהי שיטה, עמלק זוהי "תרבות אנשים חטאים". שיטה זו באה להחדיר את הספק בקרבו של האדם, לערער את הביטחון לאחר הניסים הגלויים שנעשו לעם ישראל במצרים ובקריעת ים-סוף. מהי בעצם אותה שיטה של עמלק? עמלק שם לו למטרה לתת את התחושה שהניסים והנפלאות שהם ראו זה לא כפי שהם סברו בתחילה והידיעה המוחלטת למה שאירע להם הפכה להיות ידיעה של "אולי", שמא טועים הם בדרך, אולי בכל זאת היתה כאן תופעת טבע בקריעת ים-סוף. עמלק בא לקרר את ההתלהבות, את כוח האמונה, את הידיעה הברורה שהכל מאתו יתברך. וכאשר האדם מתלהב, מתפעל, דווקא אז הוא יכול להגיע לדרגות גבוהות של אמונה - על כן מובנת ההדגשה במלחמתו של עמלק: מלחמתו אינה מלחמה בישראל אלא מלחמה בה' ומכאן נאמר "מלחמה לה' בעמלק" (שמות יז, טז).

"ויצא משה לקראת חתנו, וישתחו וישקלו, וישאלו איש לרעהו, לשלום;" (יתרו יחז) פעם אחת כתב הצדיק ר'

17:03	כניסת השבת
18:04	צאת השבת
17:26	שקיעה
18:38	ה. תם
6:30	הנץ
	הפטרה: "בשנת מות"

בלשון שלילה ולא בלשון חיוב כיון שנוח לו לאדם שלא
נברא. (קול יהודה).

"זְכוּר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת, לְקַדְּשׁוֹ." (יתרו כ"ז) "זכור ושמו
העני רוצה יותר ב"שמור". הוא עובד קשה כל השבוע,
וצריך לקצת מנוחה, וגם לא יפסיד הרבה אם ישבית
עסקיו בשבת, ואילו "זכור" קשה לו לקיים כדבעי, כי אין
ידו משיגה לכבוד את השבת, במאכלים טובים וביין טוב,
העשיר להיפך, "זכור" הוא מקיים על כל פרטיו, מרבה
במעדני שבת ומתענג, אבל "שמור" קשה לקיים, להפסיק
את העבודה בעסקיו ובמפעליו ביום השבת, ההפסד הוא
גדול, והוא מחפש תחבולות לעקוף את ה"שמור", לכן
אמרו חז"ל, שזכור ושמו - בדיבור אחד נאמרו, ואי
אפשר להפריד ביניהם, העשיר צריך לקיים את ה"שמור"
ולעזור לעני לקיים את ה"זכור". (המגיד מדובנא).

"אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּתַר
עֲבָדַי: (יתרו כ"ב) איתא במדרש כששמע משה "אנכי הי'
אלהיך" עמד ובירך שלא עשני גוי, והדבר פלא! והרב
הגדול המקובל האלהי רבי שמעון אגאסי זצוק"ל פירש
בו פירוש נחמד, והוא על י מה שביארו המפרשים הטעם
שאנחנו מברכים בכל יום "שלא עשני גוי" בלשון שלילה
ולא בלשון חיובי שעשני ישראל, מפני שנמשנו וגמרו
(עירובין יג, י) שנוח לו לאדם שלא נברא, ובכן כיצד יברך
שעשני ישראל" כאילו נוח לו שנברא, ולכן מברכים
שלא עשני גוי" כלומר אם כבר נברא, טוב שלא נברא
גוי, ובכן מעתה יובן לשון הפסוק בעשרת הדברות נאמר
"אנכי הי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ומדוע לא
אומר הכתוב אנכי הי' אלהיך שבראתיך שהרי זה יותר
חשוב מיציאת מצרים, אלא ודאי הטעם שלא מאר הכתוב
כך, מפני שנוח לו לאדם שלא נברא, ולכן אמר הכתוב
"אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ולכן בשמע משה רבינו
עליו השלום את הדבר הזה פתח ובירך "שלא עשני גוי"

פינת ההלכות ע"פ ילקוט יוסף דיני הדחת כלים וטבילתן בשבת" כרך ד.

יח ראוי להחמיר שלא להדיח הכלים שאכל בהם בשבת,
לצורך סעודה אחרת, כל שיש לו בארון ביתו מערכת
כלים נוספת נקיה שאפשר להשתמש בה לצורך סעודת
שבת. [שם עמ' כא]

יט מותר להדיח כלים באמה או במשחת כלים בשבת.
ואף מותר לערב אבקת כלים במים, ואין לחוש בזה
לאיסור לישה בשבת, או איסור מוליד בהולדת הקצף.
[ילקוט יוסף שבת ד' עמ' כב]

כ מותר לשפשף את הכלים בשבת בליפה הנקראת
"ננס" העשויה מחומר סינטטי שאינו בולע כלל, ואינו
אוגר בתוכו מים. אך אין להקל להשתמש בספוג בשבת,
או בננס שהסיבים שלו צפופים מאד ואוגר בתוכו מים.
[ילקוט שבת כרך ד עמוד כד]

סיפור בהמשכים האגמל לחייבים חלק ב

קיצור: אלה היו ימיה הראשונים של תנועת החסידות,
וההתנגדות כלפיה הייתה עזה. החסידים המעטים שהתגוררו
בוויטבסק סבלו רדיפות קשות, כשגברו הרדיפות, לא הייתה להם
ברירה אלא להקים 'שטיבל' משלהם, שבו יוכלו להתפלל כאוות-
נפשם, באווירת ההתלהבות והחמימות המיוחדת לחסידים.
המשך: האברך התלבט התלבטות קשה. היה ברור לו שנסיעתו
אל המגיד תיוודע בעיר וחותנו לא יסלח לו על כך. אולם תשוקת-
הנפש גברה, הוא לקח את תרמילו ועלה אל העגלה בדרכו אל
הרבי. את חוויותיו הרוחניות אצל המגיד בקושי היה מסוגל
להכיל. הימים עברו במהירות, ופתאום הגיעה השעה לחזור
לוויטבסק. האברך ידע איזו קבלת פנים מצפה לו, אך חש שלווח
גמורה, בהרגשה שעשה את הדבר הנכון. החותן העשיר שפך על
חתנו את כל זעמו, והודיע לו כי לא יוכל עוד להיכנס לביתו. בתו
נכנעה באין ברירה להחלטת אביה. כך מצא את עצמו האברך
מתגורר בבית-המדרש, סועד את ארוחותיו בבתי ידידיו
החסידים. עברו הימים וחמת חמוי שככה. הוא הסכים להחזירו
בתנאי אחד: שייתן לו תקיעת-כף כי לא ייסע עוד אל הרבי, ואם
יפר את התחייבותו, ייתן גט לאשתו. לאברך לא הייתה ברירה
והוא הסכים ונתן תקיעת-כף כרצון חותנו. עברה שנה. חודש
אלול הגיע ועמו התחדשו הגעגועים בליבו של האברך. נפשו,
נפש של חסיד, יצאה לשוב ולנסוע אל המגיד ולחזות בעבודת
קודשו בימים הנוראים. עם כל רצונו לשמור על שלום-בית, לא
היה יכול לוותר על חוויה נשגבה ומרוממת כל-כך בצילו של
הרבי. שוב מצא את עצמו על העגלה בדרך אל הרבי. בשובו
הפעם, לא הרבה חמוי בדברים, אלא נטלו תיכף אל הרב, ותבע
כי האברך יכתוב מיד גט לבתו. מכיוון שהאברך הפר את
התחייבותו ואת תקיעת-הכף שנתן, פסק הרב כי הוא חייב לגרש
את אשתו, וכעבור זמן קצר כבר היה הגט בידי בתו של העשיר.
ליבו של האברך נשבר. בלי אישה ובלי בית, התגלגל בבית-
המדרש, סובל עוני ומחסור. חבריו ניסו לעזור לו, אבל הקשיים
הכריעוהו. כעבור זמן קצר חלה ונפטר. את הסיפור הזה סיפר
הצדיק רבי ישראל מרוז'ין, נכדו של המגיד ממזריטש, וכך סיים
את סיפורו: כשיבוא משיח-צדקנו, יקרא לדין את החותן, הרב
והאברך. החותן יתנצל כי ציית לפסק-דינו של הרב, על פי דין-
תורה. הרב יתנצל כי כך נפסק בשולחן-ערוך. רק בפיו של האברך
לא תהיה כל התנצלות. הוא יאמר: 'חטאתי, אבל כלתה נפשי
להיות אצל הרבי... אז יאמר משיח-צדקנו: "אתה החותן - זכאי;
הרב - גם אתה זכאי; ואתה החתן - חייב אתה! אולם אני, אל
החייבים באתי - לזכותם ולצדקם!..." סוף!

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יזכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת שלום	רבקה בת כאווגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.aseam@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"